

ADIMEN-GAITASUN HANDIKO IKASLEAK IDENTIFIKATZEKO PROTOKOLOA
PROTOCOLO DE IDENTIFICACIÓN DEL ALUMNADO CON ALTAS CAPACIDADES INTELECTUALES

IVa. ERANSKINA | ANEXO IVa

ADIMEN-GAITASUN HANDIEN EZAUGARRIEI LOTUTAKO ADIERAZLEAK

1. ESPARRU KOGNITIBOARI LOTUTAKO ADIERAZLEAK

- 1.1. Arlo batean eskuratutako ezagutzak beste arlo desberdin batean aplikatzen ditu. Ideiak erraz lotzen ditu, eta beste pertsona batzuek ikusten ez dituzten arazoez konturatzeko gai da.

Ezagutza arlo ugaritan jasotako ikasketak lotzen ditu. Bizkor lotzen ditu landutako gaietako buruzko ikasketak eguneroko bizitzako gertakariekin. Aukera emanez gero, errealitateari lotutako gaiak kontu ditzake.

- 1.2. Bere hiztegia eta hitz-etorria aberatsak dira bere adinerako.

Hiztegi maila handia du. Zehaztasunez adierazten da eta erabiltzen dituen hizkuntza arloko egiturak konplexuak dira. Bere diskurtsoari jarraipena emateko, lokarriak erabiltzen ditu. Gertaerak edo istorioak zehatz-mehatz azaltzeko eta kontatzeko gai da. Diskurtsoa antolatzeko denbora behar dezake.

- 1.3. Interesatzen zaizkion eta askotan ikastetxean landu ez diren gaien inguruko ezagutza eta sakontasun handia ager dezake. Bere adinerako konplexuak diren gaietako buruzko informazio handia du.

Oraindik ikasgelan asko garatu ez dituzten (oso anitzak) ezagutza esparruetako eta tematiketako informazioa erabiltzen du. Brainstorming-eko jardueretan beren iritzia ager dezakete; batzuetan, irakasleak azaldu aurretik, ezagutza erakusten dute; ikasgelan izandako hizketaldi lasaietatik abiatuta sortzen dira haien iritziak... Irakasleak emandako azalpena gaiari buruzkoak diren eta gainerakoek ezagutzen ez dituzten ezagutzeekin osatzen du...

- 1.4. Kostatu egiten zaio zereginak uztea kontzentratuta dagoenean.

Eskatutako lana uztea atzeratu egiten du; lana amaitzeko esanez emandako agindua ez duela entzun dirudi. Segundo, minutu... batzuk uzteko eskatzen du. Denbora gehiago uztea behar izateko arrazoia ematen du. Haserre agertzen da eten eta aurrera jarraitzea uzten ez bazaio.

- 1.5. Oso adi egoten da jarduera berriak eta aurkikuntzakoak proposatzen dizkiotenean, eta arreta-maila txikiagoa agertzen du jarduera sinple eta errepikakorretan.

Gogo handia agertzen dute ohikoarekiko ezberdina eta irekia den eta esperimendazioa eta ikerketa eskatzen dituen lanen bat aurkezten denean gelan. Lan errepikakorrek egiten dituztenean, interes gutxi edo axolagabekeria erakusten dute edo ohiko okerrak egiten dituzte.

- 1.6. Oroimen-ahalmen handia du. Erraz ikasten ditu buruz ipuinak, poesiak, abestiak eta askotariko informazioak.

Bizkor ikasten ditu abesti berriak eta landutako gaien inguruko informazioak, aurretiazko errepaso beharrik gabe.

- 1.7. Inork espero ez dituen galderak egiten ditu, espero ez diren iritziak ematen ditu, eta ohikoak ez diren ikuspuntuak defendatzen ditu.

Galderak eta parte-hartzea harrigarriak gerta daitezke sakonak direlako, galderen/iruzkinaren kalitateagatik edo une horretan landutakoarekiko itxuraz loturarik ez duelako (baina ikasleari egokia iruditzen zaio, konexio dibergenteren bat egin duelako). Batzuetan, bere iruzkinek zentzugabeak edo desegokiak diren itxura izan dezakete.

2. IKASTEKO ESTRATEGIEI LOTUTAKO ADIERAZLEAK

2.1. Erraz eta bizkor ikasten du, eta ez du gauzak errepikatzerik behar

Erraz ikasten du eta aurreko egunetan landutako alderdiak aurrez errepasoa egin beharrik izan gabe gogoratzen ditu. Erraz eta modu eragingarrian ikasten du buruz. Bistakoa da memorizazioa eskatzen duten jolasetan.

2.2. Problema erronka gisa ulertzen ditu, eta grina handia agertzen du haiek ebazteko.

Erraz ebazten ditu matematikako problemak. Asmakizunak eta ebazpen konplexua eskatzen duten jarduerak gustatzen zaizkio.

2.3. Oso ongi kontatzen ditu istorioak, ipuinak edo gertaerak; etorri handia du.

Istori baten inguruko datu esanguratsuak aurkezten eta xehetasunak zehaztasunez azaltzen ditu. Batzuetan, kontakizunean aurkeztu nahi duen datu-bolumena antolatzeke denbora behar duela dirudi. Horrek prestaketa-lana atzera dezake.

2.4. Irakaslearen azalpenei aurrea hartzen die. Gauza batzuk azalpenik gabe ikasten ditu. Bere lanak autonomiaz egiten ditu, eta ia ez du irakaslearen laguntzarik behar.

Lanari ia azalpen beharrik gabe egiten dio aurre. Batzuetan, irakasleak azalpenak eta oharra ematen dituenean, arretarik jarri gabe egoten da eta/edo emandako azalpenen aurrean ez du pazientziarik izaten.

2.5. Gorroto ditu zeregin mekanikoak eta errepikakorrak.

Arreta jarri gabe, galduta, urduri, inguruko objektuekin jolasean eta lanean kontzentratu gabe egoten da lan mekanikoak edo errepikakorrak egin behar direnean.

2.6. Problema matematikoak bizkor ebazten ditu, eta, askotan, bitarteko kalkulurik egin gabe.

Bizkor topatzen du problema ebazteko modua. Batzuetan, zuzenean ematen du erantzuna prozesuan egindako eragiketak aurkeztu gabe, edo baliteke, gainera, tarteko urratsen bat jan izana. Irakasleak hasiera batean planifikatutakoekiko ezberdinak diren planteamenduak egin ditzakete. Ebazteko garaian izandako abiadurak planteamendu egokia eta akats txikiak eragin ditzake eragiketetan.

2.7. Ikaskideei kontzeptuak azaltzeko gai da, eta nola ikasten duen konturatzen da.

Ikasgelan landutako ikaskuntzak beste ikaskide batzuei azaltzeko erraztasuna du. Bere azalpenak horiek entzuten dituztenentzat ulertzeko lagungarriak dira. Egokiak eta zuzenak dira. Batzuetan, trikimailuak ematen saiatzen da.

3. SORMENARI ETA IRUDIMENARI LOTUTAKO ADIERAZLEAK

3.1. Originaltasuna erakusten du ideia, metodo eta adierazpen artistikoak lotzean.

Edukiari dagokionez originalak diren testuak eta idazlanak sortzen ditu. Bere kontakizunetan, fantasia ikus daiteke. Jolas-orduan garatzen dituen jolasak, batzuetan, ohikoak ez diren egoeratan oinarrituta egoten dira eta fantasia handia izaten dute. Irakurri dituen eta gogokoenak dituen fantasiazko kontakizunetan nola barneratu eta abar pentsatzea gustatzen zaio. Bere marrazkiek ez dute kalitate teknikoa izan beharrik, baina papera erabiltzearekin lotutako xehetasun bereziak izaten dituzte (folio baten aldea gainditzen duten eta koadernoko hurrengo orrialdeetan jarraitzen duten marrazkiak, eraiki ahala elementuak gainjartzen ditu, elementu errealek eta fantasiazkoak barneratzen ditu...). Egoerak, pentsamenduak edo bizipenak adierazteko musika bidezko lanak...

3.2. Jokoak, musika, diskurtsoak eta abar hasi, sortu edo egokitzen ditu.

Jolas baten egitura erabiltzen eta bertsio berriak sortzen ditu. Melodia ezagun bat erabilita, beste letra bat aplikatzen du. Txiste bat abiapuntutzat hartuta, txisteen bertsio berriak sortzen ditu...

3.3. Bere produkzioak nabarmendu egiten dira agertzen duten irudimen eta sormenagatik.

Eguneroko objektuekin lotutako erabilera berriak eskaintzen ditu, behar arrunt bati (eskolakoari, eguneroko bizitzakoari...) erantzuna emateko beste ideia batzuk planteatzen ditu.

3.4. Askotariko eta kalitateko galderak egiten ditu.

Gai askoren inguruko jakin-mina. Galdera asko egiten du. Gauzen zergatiaren inguruko galderak egiten ditu. Helduenen antzeko interesak erakusten ditu.

3.5. Gauzen funtzionamendua, gertaeren arrazoia eta abar ezagutzea eta aurkitzea gustatzen zaio.

Gaurkotasuna duten gertaerekin lotuta: albisteetako gertaerak zergatik jazo ziren jakiteko interesa, horiek gertatu izanaren arrazoiak (gertatu denari baino gehiago begiratzen dio zergatiari). Eguneroko objektuen osaera ezagutzeko interesa (behatu, ukitu, manipulatu... egiten ditu).

3.6. Ikertzeko, esperimentatzeko eta informazioa aurkitzeko aukera ematen dioten jarduerak ditu gustuko.

Jarduera eta inplikazio maila handiagoak dira ikerketako jardueretan (ikaskuntza induktiboa). Ikaskuntza deduktiboan oinarritutako lanetan (azalpena eman eta, jarraian, azaldutakoa aplikatzen denean), arreta gutxiagorekin egoten da.

3.7. Ezohiko erabilerak ematen dizkie objektu arruntei.

Eguneroko objektuetarako beste erabilera batzuk topatzen ditu (ikaskideei bururatuko ez litzazkiekeenak). Ideia bereziak ditu. Jolasetan, eguneroko objektuak manipulatzeko garaian, beste erabilera edo funtzionalitate batzuk ematen dizkie. Objektu bera erabilita, hainbat unetan beste jolas batzuk sor ditzake.

4. ESPARRU SOZIOEMOZIONALARI LOTUTAKO ADIERAZLEAK

4.1. Oso iritziz independenteak izan ohi ditu.

Konbentzitzeko erraza da ados ez dagoen zerbait egiteko eskatzen diotenean. Batzuetan, taldean egindako lanetan gatazkan sartzen da ados ez dagoen edo bere ustez desegokia edo okerrekoa den erabakia hartzen badu bere taldeak. Zerbaitetan jolas egiteko asmoa badu, batzuetan, nahiago izaten du bere jolasa egin bakarrik bada ere, horren interesgarriak iruditzen ez zaizkion jolasetan parte hartu beharrean.

4.2. Umore-sen handia du: iruzkin dibertigarriak eta barregarriak egiten ditu, eta ironia erabiltzen du.

Esamoldeen zentzu bikoitza harrapatzen du. Hitz batzuetan, esanahi bikoitzak erabiltzen ditu eta haiekin hitz-jokoak egiten ditu. Batzuetan, ikaskideek ez dituzte bere umore-sena edo iruzkinak ulertzen.

4.3. Zenbaitetan, kostatu egiten zaio arauak onartzea aurrez arrazoitu ez badira.

Arauek horretarako zergatia izan behar dute. Arauak beretzat zentzurik ez badu, horiek onartzeko eta errespetatzeko zailtasuna agertzen du. Hartutako erabaki batzuen zergatia azaltzeko eta argudiatzeko eta horrek zentzua izateko beharra sentitzen du. Bestela, batzuetan, ez da konforme egoten.

4.4. Zorrotza da justizia aplikatzean, eta oso sentikorra bidegabekeriaren aurrean.

Ez du ikaskideen ongizatearen aurka beste ikaskide batzuek inolako ekintzarik egitea onartzen eta horrekin sufritu egiten du. Erljio-sinesmenen bat badu, zalantzan jartzen du Jainkoak nola onartzen dituen bidegabekeria horiek. Sentsibiltate berezia du egoera ahulenean dauden kolektiboekiko, enpatia hezkuntza-premia bereziak dituzten ikasleekiko, sentsibiltatea egoera ahulenean daudenekiko (haur txikiak barne).

4.5. Zenbaitetan (jokoetan, patioan, atsedendian eta abar), nahiago izaten du haur zaharragoekin edo helduekin egon.

Egin nahi dituen jardueren arabera, jolaserako lagunak hautatzen ditu, haien adinak axola izan gabe. Haur zaharragoekiko elkarrekintza bilatzen du. Jokoetan, jardueretan edo aisialdiko uneetan (jolas-ordua, sartzeko unea, txangoak...) haur zaharragoek onartzen dute.

4.6. Jarrera kritikoa du, bere ikuspuntuak defendatzen ditu eta kostatu egiten zaio inposaketak onartzea.

Era askotako egoera eta gaiekin lotutako iritzia eta argudioak ditu. Zerbait sinesten badu, zaila izaten da iritzia aldaraztea. Bere ikuspegia defendatzen du eta bere ideiak sendotzeko argudioak bilatzen ditu nahiz eta beste batzuek kontra egin. Eskatzen zaion zerbait sinesten ez badu, zaila egiten zaio hori onartzea.

4.7. Kritikoa izan daiteke bere buruarekin eta ingurukoekin: ikaskideekin, irakasleekin eta abar.

Norbaitekin desados dagoenean, ez du hori ezkututzen. Keinuekin edo ahoz adierazten du. Oker dagoenean, bere buruarekin oso zorrotza izan daiteke.

5. MOTIBAZIOEI ETA INTERESEI LOTUTAKO ADIERAZLEAK

5.1. Gai batekin kontzentratzen da, eta ez du etsitzen amaitu arte.

Bere intereseko gaia denean, denbora amaitu dela adierazi arren, ez du lana bertan behera uzten. Askotan errepikatu behar zaio lana utz dezan. Batzuetan, gainera, irakaslearen argibideak ez dituela entzun dirudi.

5.2. Kalitatea bilatzen du egiten dituen lanetan. Perfekzionista.

Perfekzionismoa ez du soilik materiala edo aurkezpena zaintzearekin lotuta erakusten. Batzuetan, eskatutako lana egiten hasteko garaian atzeratu egiten da, nola egin pentsatzen ari delako. Emandako argibideak betetzen saiatzen da.

5.3. Oso zorrotza da bere buruarekin. Gauzak ongi egitea gustatzen zaio.

Lana ondo egitea gustatzen zaio. Denbora behar izan arren, hasitako lanak amaitzea gustatzen zaio. Eskatutako lanak egiten batzuetan inplikatzeko ez den arren, bere lanen inguruko balorazio negatiboa jasoz gero, horrek min ematen dio.

5.4. Nahiago du autonomiaz lan egin, eta laguntza gutxi behar du.

Ez du lanak egiteko garaian zailtasunik agertzen. Ondo egon daitezke planteamenduak, nahiz eta ebazpenean akatsak edo hutsegiteak topatu. Nahiago du lan autonomoa egin ikaskideekin taldean lan egin beharreko uneak izan beharrean.

5.5. Bere intereseko gaietan lan bikainak egiteko gai da, edo gogo biziz inplikatzeko da erronka bat dakarten zereginetan.

Jarduerak interesatzen bazaizkio, asko saiatzen da edo gutxitan uzten ditu amaitu gabe. Lan horietan, ia ez du kanpoko laguntzarik behar izaten. Zailtasunen bat sortuz gero, irtenbideak bilatzeko prozesuan saiatua eta ekina izaten da.

5.6. Jakin-min handia agertzen du, gauzak ulertzeko helburuarekin: gauzen zentzua aurkitzen saiatzen da, eta gehiago interesatzen zaio “zergatik” galdetzea “zer” galdetzea baino.

Gai konplexuak lantzen ari denean, gehiago saiatzen da landutakoaren arrazoia topatzen landutako datuak edo kontzeptuak pilatzen baino.

5.7. Zereginak interesatzen zaizkionean, luzaroan eusten dio arretari eta kontzentrazioari.

Interesatzen zaizkion lanak egitean, edozein etenalditik aldenduta eta kontzentratuta agertzen da. Ez dio axola inguruan zarataren bat edo beste jardueraren bat badago. Kontzentrazioa mantentzen du. Baina jarduera lehendik ezagutzen duen zerbait gogoratzea edo azaltzea bada, aspertuta edo arreta gutxiagorekin egoten da. Jarduerak lehendik txertatutako prozedurak, eragiketak edo teknikak errepikatzea baldin badakar berekin, baliteke arreta ez jartzea eta lanak amaitu gabe uztea.

6. ERRENDIMENDU AKADEMIKOA

6.1. Errendimendu bereziki handia agertzen du arlo akademiko batean edo batzuetan (idatzi irakasgaiaren edo irakasgaien izena)